herpy

ŻABY

Common Reed Frog

Hyperolius viridiflavus

Mała, szybka sitówka ze wschodniej i środkowej Afryki, która od wodopojów na sawannie po ogrody i pola odzywa się o zmierzchu głosem przypominającym ksylofon. *Hyperolius viridiflavus* zmienia ubarwienie z wiekiem i w zależności od płci, jest aktywna nocą i żywi się drobnymi owadami. Potrzebuje wysokiego, jasnego terrarium z dużą liczbą roślin, a rozmnaża się w wodzie, gdy nadchodzą deszcze.

Rodzina: Hyperoliidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**2-3 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**1-2 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Sawanna i mokradła**
Toksyny skórne	**Brak znanych**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 4 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 3-5 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W wodzie**
Dojrzałość płciowa	**4-12 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**94-800**
Czas do wyklucia	**2-5 dni**
Okres larwalny	**56-120 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Hyperolius viridiflavus to mała, smukła żaba nadrzewna z rodziny Hyperoliidae. Dorosłe osobniki mierzą około 2-3 cm od pyska do kloaki i ważą około 2 g. Samice są nieco większe od samców. Źrenica jest pozioma, stopy mają rozległą błonę pławną, a pysk jest krótki. Samce mają duży, rozciągliwy worek rezonansowy, a na gardle znajduje się duży, ziarnisty fałd skóry.

Gatunek jest niezwykle zmienny. Wiele samców zachowuje przez całe życie szatę młodocianą: brązową do zielonej, z dwoma jasnymi pasami wzdłuż grzbietu. Samice natomiast uzyskują szatę dorosłą, która może być jednolicie jasnozielona, jasnobrązowa albo intensywnie cętkowana i pręgowana, a stopy są często jaskrawo ubarwione. Wszystkie osobniki mają wzdłuż boków ciemny, niebieskawy pas, który prześwituje przez skórę i wynika z pigmentu w jednym z mięśni brzucha. Barwy zmieniają się pod wpływem światła i temperatury i często są najżywsze, gdy żaba śpi w jasnym, ciepłym miejscu.

Gatunek został opisany w 1841 roku przez Duméril i Bibrona pod nazwą *Eucnemis viridiflavus*. Taksonomia jest sporna, ponieważ wzór na grzbiecie jest bardzo zmienny. *H. viridiflavus* często uznaje się za kompleks gatunków z ponad 50 opisanymi podgatunkami, podczas gdy inni autorzy dzielą ten kompleks na dziesięć odrębnych gatunków. Zwierzęta w handlu rzadko są więc oznaczone do podgatunku i często sprzedaje się je jako mieszane sitówki.

U tego gatunku nie udokumentowano toksycznej wydzieliny skóry. Mimo to płazy bierze się do ręki tylko wtedy, gdy jest to konieczne, a po kontakcie ze zwierzęciem lub terrarium myje się ręce.

Gatunek jest krótkowieczny. W naturze dorosłe osobniki żyją zwykle tylko około roku, ponieważ rzadko przeżywają długą porę suchą, a także w niewoli szybko się starzeją po zakończeniu sezonu rozrodczego. Licz się z długością życia 1-2 lat.

Występowanie i środowisko

Hyperolius viridiflavus występuje we wschodniej i środkowej Afryce: w Etiopii, Sudanie Południowym i Sudanie, Kenii, Ugandzie, Rwandzie, Burundi, północno-wschodnim Kongo i północno-zachodniej Tanzanii. Większość odnotowanych stanowisk pochodzi z Kenii, Rwandy, Konga i Ugandy. Gatunek stwierdzono też w Republice Środkowoafrykańskiej, ale dane stamtąd są niepewne.

Występuje od nizin do wysokości około 2 400 m n.p.m. w Etiopii i jest pospolity niemal wszędzie, gdzie znajdzie odpowiednie siedlisko. Ma status gatunku najmniejszej troski (LC) ze względu na ogromny zasięg i zdolność do życia w wielu typach krajobrazu. Zwierzęta z populacji zachodnioafrykańskich, wcześniej zaliczane do tego gatunku, według niektórych autorów należą do innych gatunków.

> **Naturalny zasięg:** Etiopia, Sudan Południowy, Sudan, Kenia, Uganda, Rwanda, Burundi, Demokratyczna Republika Konga i Tanzania.

ŚRODOWISKO

Hyperolius viridiflavus zamieszkuje sawanny, łąki trawiaste i skraje lasów w pobliżu wody. Przesiaduje na pływającej i wynurzonej roślinności przy stawach, jeziorach, bagnach, rzekach i mokradłach, a radzi sobie także na polach uprawnych, w ogrodach i w osiedlach. Tam, gdzie dobrze się czuje, może tworzyć gęste populacje.

Gatunek rozmnaża się we wszelkich zbiornikach, od małych kałuż po duże stawy, najczęściej w wodach, które utrzymują się tylko przez część roku. Rozród przypada na porę deszczową, trwającą kilka miesięcy. Samce gromadzą się przy wodzie, o zmierzchu nawołują z odsłoniętych stanowisk i walczą o miejsca. W ciągu dnia żaby śpią na roślinach, często w pełnym słońcu.

W czasie długiej pory suchej młode żaby, które przetrwają, siedzą nieruchomo na suchej roślinności, nie jedząc i nie wydalając. Obniżają tempo przemiany materii i zatrzymują wodę dzięki skórze, która zarówno ogranicza parowanie, jak i szybko pochłania wilgoć, gdy wracają deszcze. Temperatury i wilgotności powietrza w siedlisku tego gatunku nie zmierzono. Klimat przypomina ciepłą sawannę z chłodnymi nocami i obfitymi opadami przez część roku.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Cztery dorosłe osobniki potrzebują terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 30 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość). Gatunek jest mały, ale szybki i wykorzystuje całe terrarium, więc wysokość i duża liczba miejsc do siedzenia są ważniejsze niż powierzchnia dna. Grupa 5-10 osobników potrzebuje co najmniej 75 × 35 × 50 cm. Terrarium otwierane od frontu jest lepsze niż otwierane od góry, ponieważ niepokojone żaby uciekają w górę i skaczą w stronę otworu. Pokrywa musi szczelnie przylegać i mieć drobną siatkę, aby powietrze się wymieniało i żadne zwierzę nie uciekło.

Żaby śpią w dzień na roślinach, więc obsadzenie jest ważne. Odpowiednie rośliny to sansewieria, małe paprocie gniazdowe, filodendrony o dużych liściach i epipremnum. Rośliny dokładnie się spłukuje i trzyma przez kilka tygodni poza terrarium, aby zniknęły resztki nawozu, nabłyszczacza do liści i środków ochrony roślin. Sztuczne rośliny również się sprawdzają. Gałęzie z drewna dryfującego, bambus i kora korkowa dają dodatkowe miejsca do siedzenia.

Podłoże nie ma większego znaczenia, bo żaby rzadko schodzą na ziemię, ale musi być łatwe w utrzymaniu czystości. Warstwa żwiru pod siatką i warstwa wilgotnego torfowca na wierzchu chronią mech przed nasiąknięciem, a mech wymienia się tylko co kilka miesięcy, dopóki terrarium pachnie świeżo. Włókno kokosowe i mieszanki ziemi z roślinami również się sprawdzają. Wilgotny ręcznik papierowy to proste rozwiązanie do pojemnika kwarantannowego i wymienia się go kilka razy w tygodniu. Nowo zakupione zwierzęta trzyma się przez pierwszy miesiąc w prosto urządzonym terrarium, aby łatwo było je obserwować.

TEMPERATURA

W dzień temperatura w terrarium powinna wynosić 22-27 °C, a w nocy 18-21 °C. Nocny spadek o około 5 °C jest naturalny i zdrowy. Na noc wyłącza się całe oświetlenie.

Małe, ciepłe miejsce o temperaturze 29-32 °C pod słabą żarówką grzewczą nad gałęzią lub bambusową rurką pozwala żabom się wygrzewać i często właśnie tam śpią w ciągu dnia, w szczególnie żywych barwach. Reszta terrarium utrzymywana jest w temperaturze dziennej, aby żaby mogły same wybierać. Trzymaj terrarium z dala od okien wychodzących na południe i mierz temperaturę w kilku miejscach termometrem cyfrowym.

Żaby, które długo siedzą w cieple, wysychają. Oznakami zbyt niskiej temperatury są brak apetytu i zwierzęta siedzące skulone. Gatunek bez problemu znosi krótkie wahania.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 60-80 %. Zraszaj terrarium czystą, letnią wodą każdego wieczoru, gdy żaby się budzą, i najlepiej lekko jeszcze raz w ciągu dnia. Żaby piją i wchłaniają wodę z liści i ścian, więc wilgotne liście są ważne. Pozwól terrarium nieco przeschnąć między zraszaniami i zapewnij ruch powietrza przez otwory z siatką, aby nie stało się duszne i zapleśniałe.

W naturze wilgotność zmienia się między porą deszczową a suchą. Jeśli żaby mają się rozmnażać, zraszaj obficie co najmniej dwa razy dziennie i ogranicz wentylację, aby wilgotność przez pewien czas zbliżyła się do 80-100 %.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Postaw w terrarium szeroką, płytką miskę z wodą o głębokości 3-5 cm i dbaj, by była zawsze pełna. Żaby dobrze pływają, często siedzą nocą w wodzie i nurkują, gdy się przestraszą. Zapewnij im łatwe wyjście z miski po kamieniach, korze lub roślinie, aby się nie utopiły. Wodę wymienia się codziennie, a martwe owady karmowe i odchody usuwa się od razu.

Woda nie może zawierać chloru ani chloraminy. Używaj wody z kranu z dodatkiem uzdatniacza, deszczówki albo wody z odwróconej osmozy z dodatkiem minerałów akwarystycznych. Płazy wchłaniają wodę i rozpuszczone substancje przez skórę, więc mydło, środki czystości, kremy i środki do dezynfekcji rąk nie mogą mieć kontaktu z miską ani terrarium. Miskę płucze się czystą wodą.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek potrzebuje silnego światła. Używaj świetlówek lub LED o temperaturze barwowej 5 000-6 500 K, obejmujących całą długość terrarium, i włączaj je na 12 godzin dziennie za pomocą programatora czasowego. Silne białe światło sprzyja wybarwieniu i aktywności. Zwykła żarówka daje ciepło, ale nie daje dobrego światła.

Nie ustalono zapotrzebowania na UVB, więc UVB jest opcjonalne. Żaby często śpią na roślinach w otwartym terenie i w naturze dostają dużo słońca, więc świetlówka o niskiej emisji UVB (strefa Fergusona 1) jest rozsądnym uzupełnieniem. Umieść ją nad siatką z jednej strony, aby żaby mogły w pozostałej części terrarium wybrać cień, i zawsze zapewnij rośliny dające w ciągu dnia schronienie.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gatunek to żarłoczny mały łowca, który chwyta większość owadów wielkości głowy lub mniejszych. Podstawą diety są małe świerszcze o długości 5-8 mm i latające muszki owocowe. Urozmaicaj ją muchami domowymi i małymi ćmami. Muchy domowe można kupić jako larwy, pozwolić im się przepoczwarczyć i przechowywać dorosłe w lodówce do miesiąca. Zimne, zesztywniałe muchy wsypuje się do terrarium, gdzie się budzą i dają żabom coś do polowania.

Karm 2-4 razy w tygodniu taką ilością, by wszystko zostało zjedzone w ciągu nocy. Jeśli rano zostają owady karmowe, podano za dużo. Jeśli wszystko znika w kilka minut, jest za mało. Licz 3-6 małych świerszczy na żabę na karmienie. Młode żaby karmi się codziennie muszkami owocowymi i najmniejszymi świerszczami.

Oprószaj karmę suplementem bez fosforu z wapniem i witaminą D3 i wybierz preparat z witaminą A w postaci retinolu, a nie beta-karotenu, którego płazy nie zawsze potrafią wykorzystać. Oprószaj co drugie karmienie, a u młodych częściej. Suplementy wyrzuca się po trzech do sześciu miesięcy od otwarcia.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Hyperolius viridiflavus jest aktywna nocą i szybka. W dzień zwierzęta siedzą nieruchomo na liściach i szybach, a nocą polują, pływają w misce z wodą i nawołują. Głos jest tonalny i przypomina ksylofon. Samce bronią ulubionego miejsca i nawołują głośno, często po zraszaniu, więc terrarium nie powinno stać w sypialni. Samice są nieme.

Żaby trzyma się w grupie co najmniej 4-6 osobników, aby móc obserwować ich zachowanie i doprowadzić do rozrodu. Samce mogą walczyć o miejsca do siedzenia, więc terrarium musi mieć dużo gałęzi i roślin, a samców nie może być zbyt wielu w stosunku do przestrzeni. Żaby są tak małe i delikatne, że nie należy brać ich do ręki. Jeśli trzeba przenieść żabę, nakłania się ją do przejścia do małego, przezroczystego pojemnika.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce są mniejsze i smuklejsze od samic, a rozpoznaje się je po głosie i dużym worku rezonansowym, który po nocy nawoływania jest często zabarwiony. Samice są większe i grubsze, a u samicy gotowej do składania jaj widać jaja przez skórę. Wiele samców zachowuje jako dorosłe szatę młodocianą, podczas gdy samice mają zupełnie inną i często bardziej barwną szatę dorosłą, więc płeć można rozpoznać także po ubarwieniu. Gatunek osiąga dojrzałość płciową po 4-12 miesiącach, zależnie od klimatu.

GODY I KOPULACJA

Gatunek rozmnaża się w porze deszczowej. Grupa powinna liczyć co najmniej trzy-cztery samice i tyle samo lub więcej samców. Karm obficie i różnorodnie, najlepiej codziennie, aż samice wyraźnie zaokrąglą się od jaj. Zraszaj co najmniej raz w dzień i raz w nocy i ogranicz wentylację, aby wilgotność wzrosła do 80-100 %. Gdy samce głośno nawołują, także w dzień po zraszaniu, a samice są zaokrąglone, zwierzęta są gotowe.

Przenieś je do komory lęgowej: terrarium z 5-12 cm wody na dnie, pływającym i wystającym korkiem i drewnem dryfującym oraz roślinami wodnymi, takimi jak wywłócznik, rogatek, mech jawajski i żabiściek. Długie pędy epipremnum nad wodą i nad gałęziami dają dodatkowe miejsca do składania jaj. Alternatywnie można zalać zwykłe terrarium na kilka centymetrów, jeśli najpierw usunie się ziemię i mech. Jakość wody jest kluczowa: martwe owady karmowe i odchody się usuwa, a co najmniej połowę wody wymienia się co tydzień. Sama podmiana wody może zainicjować rozród. Jeśli w ciągu kilku tygodni się nie uda, zwierzęta przenosi się z powrotem do zwykłego terrarium i czeka się miesiąc przed kolejną próbą.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja w skupiskach na roślinach pod wodą lub tuż przy powierzchni. Jaja otoczone są galaretowatą osłonką. Samica może złożyć kilka skupisk w ciągu sezonu rozrodczego, co około 10-20 dni, a zniesienie liczy zwykle kilkaset jaj: od niecałych 100 do 800, średnio około 330. Brak opieki nad potomstwem, więc dorosłe mogą zostać w komorze lęgowej, ale jaja przenosi się wraz z rośliną do osobnego akwarium, jeśli kijanki mają być odchowane.

Kijanki są wszystkożerne i żywią się glonami, częściami roślin i drobnymi cząstkami. Przyjmują też rozkruszony suchy pokarm dla ryb i sproszkowaną spirulinę. Wystarczy akwarium z filtrem gąbkowym i czystą, odstaną wodą. Wodę utrzymuje się w temperaturze 21-24 °C, można użyć grzałki akwariowej. Co tydzień podmieniaj część wody i usuwaj resztki pokarmu. Unikaj przegęszczenia, bo powoduje wolniejszy wzrost i straty.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 2-5 dniach, najszybciej w ciepłej wodzie. Kijanki mają około 4 cm długości, gdy pojawiają się tylne kończyny, a przednie wyrastają po 8-16 tygodniach, zależnie od temperatury, pokarmu i liczebności.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanki przestają jeść i wychodzą z wody, zanim zniknie ogon. Włóż do akwarium kawałek korka, gałąź lub pływające rośliny, aby mogły wyjść, i załóż siatkę, bo małe żabki od razu wspinają się po szybie. Gdy wyjdą z wody, przenosi się je do terrarium odchowalnego, w którym woda może sięgać najwyżej 1 cm, dopóki ogon nie zostanie wchłonięty.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode przenosi się do małego, wentylowanego pojemnika z wilgotnym ręcznikiem papierowym, płytką miską z wodą i kilkoma roślinami o szerokich liściach. Utrzymuj w nim wilgoć, bo młode łatwo wysychają. Po pierwszym miesiącu przenosi się je do wyższego terrarium.

Po wchłonięciu ogona młode przyjmują codziennie nielotne muszki owocowe i najmniejsze świerszcze. Przy każdym karmieniu oprószaj pokarm wapniem i witaminami. Sortuj młode według wielkości, aby najmniejsze nie przegrywały konkurencji. Młode żaby mają szatę młodocianą, brązową do zielonej z dwoma jasnymi pasami na grzbiecie, a u samic barwy dorosłe pojawiają się z wiekiem.

Zdrowie i częste błędy

Hyperolius viridiflavus jest odporna, ale zwierzęta z odłowu są często wychudzone i zestresowane. Typowe problemy to:

- Wysuszenie i zbyt wysoka temperatura. Objawami są ospałość i pomarszczona skóra. Natychmiast sprawdź termometr i higrometr.
- Wychudzenie i pasożyty wewnętrzne u zwierząt z odłowu. Lepiej kupuj zwierzęta z hodowli i trzymaj nowo zakupione na kwarantannie.
- Choroby zakaźne, takie jak chytridiomykoza i ranawirusy. Używaj osobnych narzędzi i trzymaj nowe zwierzęta oddzielnie od reszty kolekcji.
- Osłabienie kości z powodu niedoboru wapnia i D3. Oprószaj karmę.
- Urazy od wpadania na szybę lub wyskakiwania przy otwieraniu pokrywy. Używaj terrarium otwieranego od frontu.

Zdrowa żaba jest zaokrąglona, reaguje szybko i odskakuje, gdy ją niepokoić, a jej skóra jest gładka, wilgotna, bez zadrapań i ran. Zgłoś się do lekarza weterynarii znającego się na płazach, jeśli żaba przestaje jeść, ma rany, obrzęki lub zaczerwienione albo watowate miejsca na skórze albo siedzi ospała i wychudzona.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.